

Ruotsia ei osata enää kuin ennen

Toimittaja Lenni Lehtonen

Haastattelussa Tampereen yliopiston kielikeskuksen lehtori Karita Katto.

Lenni Lehtonen

Korkeakouluopiskelijoista lähes puolet on eri mieltä väitteen “ruotsin kielen oppiminen on mukavaa” kanssa. Se, mikä ei ole mukavaa innostaa ja kiinnostaa vain harvoin.

Karita Katto, mikä ruotsin kielessä hiertää?

Karita Katto

No tällä hetkellä ainakin tämä, että kielitaito on heikko.

Lenni Lehtonen

Sinä työskentelet ruotsin kielen lehtorina Tampereen yliopiston kielikeskuksessa. Miten sinun urasi varrella korkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen taito on muuttunut?

Karita Katto

Se on muuttunut aika paljon. Aikaisemmin ruotsin kielen kurssilla päästiin tavoitteisiin, vaikka olisi ollut heikompiinkin taito tai ei olisi niin kovasti pidetty ruotsista, mutta taito oli riittävää ja me saavutimme tuloksia.

Opiskelijat jopa innostuivat ruotsin kielestä ja halusivat jatkaa sitten itsenäisesti lukemaan kirjoja ja kaikkea muuta. Nyt on tilanne semmoinen, että se kielitaito on sen verran heikkoa, että hädin tuskin päästään tavoitteisiin, niin se on ihan ymmärrettävää, että tämmöisessä tilanteessa ei välttämättä semmoista samanlaista innostusta tule, että enempikin helpotus että on selvitty. Se on aika erilainen tilanne.

Lenni Lehtonen

Miksei ruotsia osata enää niin kuin ennen ja mitä syitä tälle muutokselle sinun tietojesi mukaan on?

Karita Katto

Kyllä siinä varmaan suurin syy on tämä muutos, mikä tuli ylioppilaskirjoituksissa, että toinen kotimainen muuttui valinnaiseksi ja heti tämän muutoksen jälkeen näkyi semmoinen selkeä lasku kirjoituksissa.

Sitten se toki vähän tasaantui ja ehkä koettiin vähän semmoista positiivista muutostakin, kunnes sitten tuli uusi lasku, kun korkeakoulut muuttivat todistusvalintaansa sillä tavalla, että vain yksi kieli riittää.

Tämä on tietysti täysin ymmärrettävää, koska ihminenhän toimii taloudellisesti ja tekee sen mikä on tarpeen. Ja näin ollen sitten yhä vähemmän on kirjoittanut sitä toista kotimaista ja se sitten näkyy täällä jatko-opinnoissa.

Lenni Lehtonen

Onko jokin tietty kielitaidon osa-alue heikentynyt?

Karita Katto

Mä sanoisin, että kaikilla osa-alueilla on tapahtunut tätä heikennystä. Toki, jos katsotaan näitä vähän, mitä on tutkittu ja mitä opiskelijat itsekin sanoo, niin puhumisen taito on varmasti se heikoin.

Lenni Lehtonen

Miten ruotsin kielen osaaminen jakautuu korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa ja onko havaittavissa jakautumista?

Karita Katto

Kyllä valitettavasti on havaittavissa jakautumista. Nyt on käynyt niin, että tällainen keskitaso on kutistunut, ja on enemmänkin näitä ääripäitä, että on opiskelijoita, jotka ei ole paljon mitään opiskellut toista kotimaista kieltä, kuten tässä tapauksessa ruotsia, ja sitten on heitä, jotka on lukenut enemmän tai vähemmän.

Lenni Lehtonen

Miten kielitaidon jakautumista pyritään esimerkiksi täällä Tampereen yliopistossa tasaamaan? Eli millaisia keinoja yliopisto käyttää, jotta kaikki opiskelijat saavat ruotsin opinnot suoritettua?

Karita Katto

Tällä hetkellä meillä on ruotsin aktivointikurssi. Sinne toki eivät kaikki pääse, että se on rajattu ja siellä on jonkinlaisia kriteereitä esimerkiksi, että jos ei ole tosiaan lukenut yhtään ruotsia tai ei ole kirjoittanut tai on saanut päättötodistuksessa 7 tai sen alle. Voi olla, että tätä tarvitsisi vähän enemmän.

Lenni Lehtonen

Vielä tähän loppuun hieman toiveikkuutta, niin käännetään katseet tulevaisuuteen. Suomalaisten yliopistojen henkilökunnan kielitaitoa kartoitettiin 2010-luvulla ja silloin paljastui, että yli 90 % yliopistojen henkilökunnasta kokee osaavansa ruotsia ja 3/4 käyttää sitä.

Ruotsin kielen lehtori Karita Katto, miten korkeakouluopiskelijoille saataisiin samanlaiset luvut?

Karita Katto

Joo, tuo on hieno tulos. Tällä hetkellä me selviämme näistä meidän kursseista sillä tavalla, että opiskelijat ottavat vastuuta, ei vain itsestään vaan myös toisistaan, että he ryhmissä tekevät töitä. He tsemppaavat toisiaan ja välillä saa kuulla opiskelijoiden

suusta, että “katsotaan että me kaikki päästään läpi”. Tällaista on todella hienoa kuulla.

Karita Katto

Kyllä tietysti täytyy sanoa, että opiskelijat ja opettajat tekevät tällä hetkellä hartiavoimin töitä, että me saamme näitä tuloksia ja tutkintoja yliopistolle, jotta opiskelijat pääsevät työelämään. Minä näen tämän vähän laajempaan kysymyksenä ehkä suomalaisesta koulutuspolitiikasta yleensä, että kuinka paljon meillä vielä on tätä yhdenvertaisuutta ja tasapuolisuutta näissä tasoissa, kun opiskelijat lähtevät eteenpäin esimerkiksi korkeakoulumaailmaan.

Haluammeko me pitää tämän hienon koulutusjärjestelmän, mikä meillä on ollut, jota on ihailtu maailmalla ja josta me saamme tasaisia tuloksia ja jonka kautta kaikki pääsevät eteenpäin ja yrittämään niin paljon kuin haluavat. Vai olemmeko vedenjakajalla, että halutaanko sitten kuitenkin jonkun verran sitä vastuuta siirtääkin sinne opiskelijoille. Nythän on niin, että esimerkiksi kun osa opiskelijoista saa vapautuksen ruotsista, niin he saattavat joutua sen myöhemmin tekemään sitten maksullisena ja tämä on iso ja laajempi yhteiskunnallinen kysymys.

Lenni Lehtonen

Puhuit tuosta yhteiskunnallisesta kysymyksestä, niin jatketaan eteenpäin.

Tutkimustulosten mukaan juuri myönteinen koulukokemus ja suhtautuminen ruotsin kieleen vaikuttavat myös jatkossa näihin suomen yhteiskunnan kieli-ideologioihin ja sitä kautta molempien kansalliskielten tulevaisuuteen. Vielä viimeisenä kysymyksenä onkin, että millaisia toimenpiteitä pitäisi tehdä juuri nyt, jotta toisen kotimaisen kielen osaaminen säilyy?

Karita Katto

Joo tämä on iso kysymys, ja ratkaisuehdotuksia on eri foorumeilla mietitty tosi paljon. Mutta kuten sanoin, niin minä näen tämän semmoisena isona yhdenvertaisuuskysymyksenä. Myöskin siltä osin, että kun meillä on heitä, jotka puhuvat äidinkielenään ruotsia, niin jos me nyt annetaan suomenkielisten väestön ruotsin kielen taidon heikentyä, niin he jäävät jälkeen sitten, mikä ei ole tasapuolista työmarkkinoilla kilpaillessa.

Näkisin, että kyllä meidän pitäisi huolehtia, että kaikki ovat samalla viivalla ja että sitten ruotsinkieliset saavat sen suomen kielen taidon. Tämäkin puoli on olemassa.